

A Fővárosi Ítéltábla dr. Kuchár Zoltánügyvéd által képviselt felperes neve(felperes címe) felperesnek dr. Tóth Katalin Ildikó jogtanácsos által képviselt alperes neve(alperes címe) alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében – amely perbe dr. Tóth Istvánügyvéd által képviselt Felperesi beavatkozó(felperesi beavatkozó) a felperes pernyertessége érdekében beavatkozott – a Fővárosi Törvényszék 2018. május 24-én kelt 74.G.42.743/2017/35. számú ítéletével szemben a felperes 36. sorszám alatt benyújtott fellebbezése folytán meghozta az alábbi

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 30.000 (harmincezer) forint jogtanácsosi munkadíjból álló másodfokú perköltséget.

A felperes illetékmentessége folytán le nem rótt 48.000 (negyvennyolcezer) forint fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes keresetében annak megállapítását kérte, hogy a gépjárműversenyzői felelősségbiztosítás keretszerződés biztosítási feltételeinek 10. pontja nem vált az alperessel megkötött szerződés részévé. Ehhez a keresethez kapcsolódó másodlagos kérelme annak megállapítására irányult, hogy a biztosítási feltételek 10. pontja semmis.

Kérte továbbá annak megállapítását is, hogy az alperessel 2013. október 18-án megkötött rendezvényszervezői felelősségbiztosítás egyedi része hatályos, másodlagosan annak megállapítását, hogy a rendezvényszervezői felelősségbiztosítás feltételeinek 2/b. pontján belül az extrém sportokhoz tartozó kizárást tartalmazó rendelkezés semmis.

Az alperes érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult.

A beavatkozó csatlakozott a felperes keresetéhez, azzal egyetértett.

Az elsőfokú bíróság a 74.G.42.743/2017/35. számú ítéletével a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 60.000 forint jogtanácsosi munkadíjat. Megállapította, hogy a felperes személyes illetékmentessége folytán feljegyzett 72.000 forint illetéket az állam viseli.

Ítéletének indokolása szerint a felperes megállapítás iránti kereseteinek a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 123. §-ában foglalt feltételei nem állnak fenn.

Idézte a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 559. § (1)-(3) bekezdéseit. A károsult az általa indított peres eljárásban a károkozókkal szemben a Ptk. 348. § (1) bekezdése és a 350. § (2) bekezdése alapján érvényesített jogot, míg a perbeli biztosítási szerződések alapján a biztosított követelheti az alperestől, hogy mentesítse a károsultat ért kár megtérítése alól. Mindezekre tekintettel az elsődleges kérelmet alaptalannak találta. Mindezek mellett egyetértett a felperessel abban, hogy általános szerződési feltételekben kikötött egyéves elévülési időről külön tájékoztatni kell a szerződő felet.

Megállapította, hogy a felek között nem fogyasztói szerződés jött létre, a Ptk. 236. § (1)-(2)

bekezdésében írt megtámadási határidő eltelt, ezért a másodlagos kérelmet is elutasította.

A rendezvényszervezői felelősségbiztosítási szerződéssel kapcsolatban előterjesztett keresetet a fentiekkel azonos okok miatt utasította el.

A felperes az ítélet elleni fellebbezésében kizárólag a gépjárműversenyzői felelősségbiztosítás tekintetében előterjesztett elsődleges kérelmét elutasító ítéleti rendelkezés megváltoztatásával kérte annak megállapítását, hogy az alperessel kötött ... kötvényszámú versenyző felelősségbiztosítási szerződés általános szerződési feltételeinek 10. pontja nem vált a szerződés részévé. Ennek következtében a felek jogviszonyára a szerződés 10. pontja helyett a Ptk. 324. § (1) bekezdésében szabályozott 5 éves elévülési idő az irányadó, ezért az alperes köteles a felperes, illetve a beavatkozó helyett megtéríteni a károsult kárait.

Állítása szerint nem vitás, hogy az alperestől teljesítést nem követelhet, a biztosított maga a versenyző, a szerződő fél pedig a felperes. A szerződéssel kapcsolatos jognyilatkozatokat a szerződő fél tehet, beleértve a szerződés megtámadását, vagy az arra való hivatkozást, hogy az általános szerződési feltételek egyes részei nem váltak a szerződés részévé. Hivatkozott a Ptk. 547. § (1) bekezdésére. Kiemelte, hogy a károsult által indított perben a károsult egyetemlegesen kéri kötelezni a felperest és a beavatkozót. Az alperestől a felperes teljesítést nem követelhet, a szerződés 10. pontja nem vált a szerződés részévé, így az alperessel szembeni jogai megóvásához szükséges a kért megállapítás, mert ezzel megnyílna az alperes helytállási kötelezettsége a károsulttal szemben. Mindezekre tekintettel álláspontja szerint a megállapítási kereset indításának feltételei fennállnak.

A beavatkozó a felperes fellebbezésének teljesítését indítványozta.

Az alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet fellebbezéssel támadott részének helybenhagyására irányult. Csatlakozó fellebbezést terjesztett elő az elsőfokú ítélet indokolása ellen, amelyet a másodfokú bíróság hivatalból elutasított.

A felperes fellebbezése a gépjárműversenyzői felelősségbiztosításhoz kapcsolódó elsődleges kereseti kérelmet elutasító rendelkezés megváltoztatására irányult. Az elsőfokú bíróság ítéletének a további kereseti részeket elutasító rendelkezései a Pp. 228. § (1) bekezdése értelmében fellebbezés hiányában jogerőre emelkedtek, ezért a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét csak a fellebbezett kereseti rész tekintetében bírálta felül.

A fellebbezés nem alapos.

Az elsőfokú bíróság a kereset eldöntéséhez szükséges bizonyítási eljárást lefolytatta, a tényállást helyesen állapította meg, és helytálló érdemi döntést hozott. A másodfokú bíróság az elsőfokú ítélet fellebbezéssel érintett részének indokaival is maradéktalanul egyetért, ezért a felperes fellebbezése folytán csupán az alábbiakkal egészíti ki.

A gépjárműversenyzői felelősségbiztosítást a sportrendezvényen résztvevő gépjárművek által harmadik félnek okozott károk megtérítése érdekében a felperes mint szerződő fél kötötte azzal, hogy a biztosítottak a gépjárművek vezetői. A Ptk. 559. § (1)-(2) bekezdése értelmében a felelősségbiztosítási szerződés alapján a biztosított követelheti, hogy a biztosító a szerződésben megállapított mértékben mentesítse őt olyan kár megtérítése alól, amelyért jogszabály szerint felelős, míg a biztosító a megállapított kártérítési összeget csak a károsultnak fizetheti; a károsult azonban igényét közvetlenül a biztosító ellen nem érvényesítheti. A kötelező gépjármű-felelősségbiztosításról szóló 2009. évi LXII. törvény 2. § b) pontja szerint a törvény hatálya a

területén rendezett gépjárműversenyen (edzésen) részt vevő gépjárművekre kötött felelősségbiztosítási szerződésekre nem terjed ki, ezért a károsult a gépjárműversenyen részt vevő gépjárművekre kötött felelősségbiztosítás alapján a kártérítési igényét polgári peres eljárásban az alperessel szemben nem érvényesítheti.

A fentiek alapján a biztosító jellemző szolgáltatási kötelezettségeként vállalt mentesítést – végső soron végrehajtási kényszer igénybevételével – csakis maga a szerződés szolgáltatásának jogosultja (biztosított) kényszerítheti ki, míg a szerződés jellegéből adódóan a teljesítés módja nem lehet más, mint a károsult részére történő közvetlen fizetés. A károsult részére történő fizetés a biztosító hatályos szolgáltatási kötelezettségének módját határozza meg, és nem azt, hogy a teljesítés kikényszerítésére kötelmi jogosultsággal rendelkező biztosított a követelését a biztosítóval szemben nem érvényesítheti. A szerződéses szolgáltatás követelésére a relatív szerkezetű kötelmi jogviszony alanya jogosult, ezért az elsőfokú bíróság az irányadó jogszabályok mindenben megfelelő alkalmazásával állapította meg, hogy a biztosító szolgáltatási kötelezettsége – függetlenül a teljesítés módjától – a biztosított felé áll fenn.

A károsult részéről a polgári jogviszony hiánya miatt kizárt közvetlen igényérvényesítés nem azt jelenti, hogy a jogalkotás a kártérítési, valamint a biztosítási jogviszony alanyait azonos ténybeli alapon több egymást követő peres eljárás megindítására készítené. A biztosított mint a kötelelem alanya a felelősségbiztosítási szerződéssel fennálló jogait a biztosítóval szemben polgári per útján abban az esetben is meg tudja védeni, ha a biztosító a mentesítési kötelezettségének teljesítését megtagadja. A felelősségbiztosítási szerződés alapján keresettel követelheti, hogy a biztosító a szerződésnek megfelelően mentesítse őt a kártérítés megfizetése alól [Ptk. 559. § (1) bekezdés] oly módon, hogy a bíróság által megítélt marasztalási összeget a szerződésnek és a felelősségbiztosításra vonatkozó polgári jogi szabályoknak megfelelően a károsultnak fizesse meg [Ptk. 559. § (2) bekezdés]. Mindehhez a károsult perben állása is mellőzhető, mert a végrehajtáshoz szükséges adatok alapján a biztosító teljesítése a kárt okozó biztosított kártérítési kötelezettségével azonos hatályú kifizetésnek minősül, amelyet a károsult a Ptk. 360. § (3) bekezdése alapján alkalmazandó 286. § (1) bekezdése értelmében köteles elfogadni. A biztosított saját részére történő teljesítést pedig abban az esetben és annyiban kérhet, amennyiben a károsult követelését kiegyenlítette [Ptk. 559. § (2) bekezdés]. A megállapítás iránti kereset indítására azonban a Pp. 123. §-a szerint az nem szolgálat ténybeli alapot, hogy a károkozó a károsulttal fennálló kártérítési jogviszonyából eredő kártérítési kötelezettségét saját elhatározása alapján önként nem teljesíti, vagy az, hogy követelését a biztosítóval szemben nem érvényesíti.

A fentiekből következik, hogy a felperes mint szerződő jogainak megvédéséhez sem szükséges a kért megállapítás, mert a megállapítással önmagában a biztosító teljesítését nem tudja kikényszeríteni. A szerződésre irányadó elévülési idő tartamának csak abban az esetben van érdemi jelentősége, ha a biztosítóval szembeni igényérvényesítés esetén az alperes az elévülésre igényt megszüntető kifogásként hivatkozik. Ebben az esetben a biztosított sincs elzárva attól, hogy a kifogást a szerződés tartalmának bizonyításával elhárítsa, amelynek külön, közokiratban (ítéletben) történő megállapítása az igényérvényesítés eredményességéhez nem szükséges.

A kifejtett indokok alapján a felperesnek mint szerződő félnek nem áll fenn védendő polgári joga az alperessel szemben, míg a megállapítás azért is szükségtelen, mert ezáltal a biztosítási szolgáltatás teljesítése nem kényszeríthető ki. Mindezekre tekintettel az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a megállapítási kereset Pp. 123. §-ában előírt feltételei nem állnak fenn.

A kifejtett indokokra tekintettel a másodfokú bíróság a Pp. 253. § (2) bekezdése értelmében –

visszautalva a 254. § (3) bekezdése alapján annak helyes indokaira – az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

A felperes fellebbezése eredménytelen volt, ezért a Pp. 78. § (1) bekezdése értelmében köteles az alperesnek az ügyvédi munkadíjban felmerült másodfokú perköltségét megfizetni, amelynek összegét a másodfokú bíróság a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (3) és (5) bekezdése alapján a kifejtett érdemi tevékenység figyelembevételével állapította meg.

Budapest, 2019. március 27.

Dr. Koday Zsuzsanna
a tanács elnöke

Dr. Bleier Judit
előadó bíró

Dr. Pusztai Anita
bíró